

NOTAT:

**UDVIKLING I SEGREGERET
SPECIALUNDERVISNING**

April 2023

Indledning

I januar 2023 blev handleplan for balance mellem almen og special godkendt. Den indeholder anbefalinger og tiltag som led i den videre proces med at udvikle stærkere og endnu mere inkluderende fællesskaber samt sikre ressourcer til mere varierede og tilpassede læringsmiljøer.

Det følger af handleplanen, at der med det nationale pres, vi oplever, er brug for en politisk stillingtagen til det fremadrettede serviceniveau på det segregerede område. Det anbefales, at det indgår i årets budgetforhandlinger.

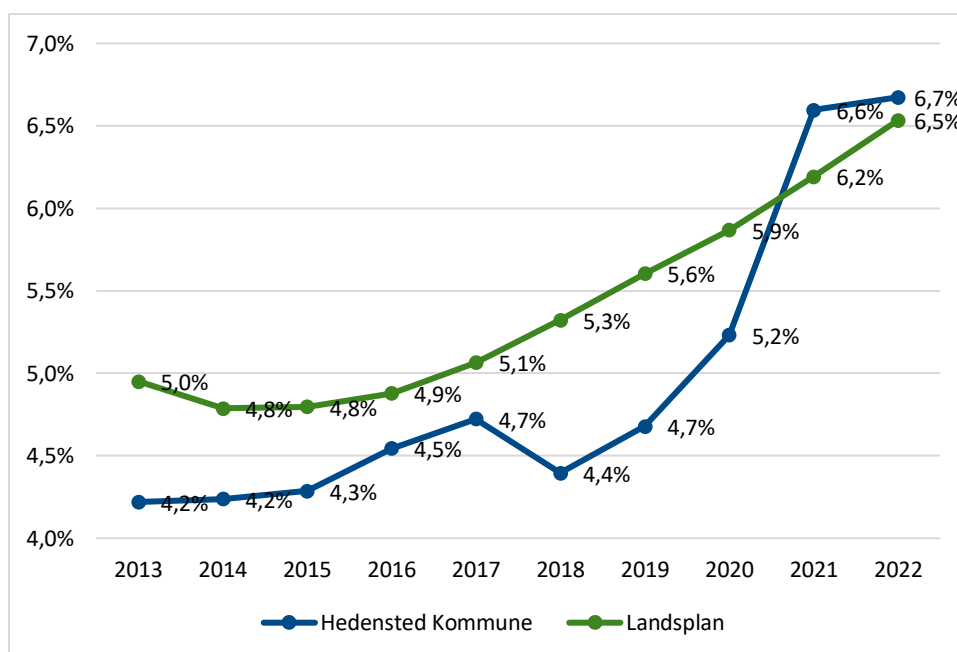
Derudover kan det frem mod skoleåret 2024-25 blive nødvendigt at præsentere et forslag om, at skolernes økonomiske almenramme reduceres solidarisk med ca. 15 mio. kr., og budget til betaling for segregering tilføres det reducerede beløb. Dette med henblik på, at kommunalbestyrelsen kan godkende forslaget, så det kan træde i kraft fra skoleåret 2024-25.

I det følgende gives en faktuel status på den segregerede specialundervisning.

National perspektivering

KL udgav i januar 2023 en analyse i Momentum nr. 3 med overskriften [Stigningen fortsætter: Flere og flere elever ender i specialtilbud](#). Rekordmange folkeskoleelever går i et specialtilbud. Momentum-analysen belyser også, at et stigende antal børn starter skolegangen direkte i specialtilbud, og at kun et fåtal vender tilbage til en almenklasse. Og det har konsekvenser både for børnene, folkeskolen og samfund, mener KL. Flere aktører er enige og kalder på mere samarbejde, viden og ressourcer.

Andel segregerede elever i Hedensted sammenholdt med landsgennemsnit

Kilde: FLIS, segregeringsgrad opgjort pr. 1 november i året: Data vedrører bopælskommune og inkluderer både anbragte børn fra anden kommune og 10. klasse.

Faktuel status

Kompetencen til at segregere et barn ligger i Hedensted Kommune hos skoleleder, hvorefter visitationsudvalget finder det mest hensigtsmæssige specialundervisningstilbud til den enkelte elev. Skolerne har budget til at betale for segregerede elever og betaler op til kr. 271.000 årligt pr. segregeret elev.

Antallet af segregerede elever har de seneste år været:

- Pr. 5. sept. 2020 havde skolerne segregeret 235 elever - svarende til en segregeringsandel på 4,7 pct.
- Pr. 5. sept. 2021 havde skolerne segregeret 267 elever - svarende til en segregeringsandel på 5,5 pct.
- Pr. 5. sept. 2022 havde skolerne segregeret 297 elever - svarende til en segregeringsandel på 6,3 pct.
- Pr. 5. sept. 2023 er der pt. visiteret 284 elever - svarende til en segregeringsandel på 6,1 pct.

Skolevis fordeler andelen af segregerede elever (ekskl. anbragte elever og 10. klasse) sig på følgende måde:

Skolenavn	Skole																				Total	
	Barrit	Daugård	Glud	Hedensted	Hornslyd	Juelsminde	Korning	Ølholm	Lindved	Løsning	Rask Mølle	Rårup	Skolen i Midten	Stenderup	Stjernevej	Stouby	Tørring	Uldum	Øster Snede	Ølsted		Aale-hjortsvang
SAMLET ANTAL	1	2	5	51	4	20	5	7	16	48	26	4	10	3	37	1	24	4	7	7	2	284
PROCENTUEL andel i 2023	1,2	1,9	4,0	5,9	3,0	5,1	6,1	6,0	5,3	12,9	7,4	4,8	5,2	2,7	8,6	0,8	6,1	3,2	5,5	6,0	2,7	6,09
PROCENTUEL andel i 2022	1,4	0,0	3,9	6,4	3,2	6,9	11,1	8,3	6,3	12,5	7,5	4,6	4,6	4,1	7,3	1,5	5,8	3,8	5,2	8,7	4,3	6,33
PROCENTUEL andel i 2021	2,5	2,0	4,0	5,8	3,7	5,3	10,7	5,5	5,2	11,0	6,6	2,9	4,2	2,5	6,1	1,4	4,5	2,8	4,1	10,8	3,0	5,49
PROCENTUEL andel i 2020	3,3	3,2	3,3	5,3	4,2	4,6	8,6	6,4	2,2	9,2	6,0	0,9	3,0	2,1	4,2	0,7	4,7	2,6	5,2	8,4	2,8	4,66
PROCENTUEL andel i 2019	5,7	3,1	2,3	4,4	4,6	4,2	5,6	5,4	2,2	8,8	4,8	1,8	3,4	2,0	4,7	0,7	3,8	2,5	4,4	7,1	2,9	4,31
PROCENTUEL andel i 2018	7,6	2,0	1,9	4,4	2,4	4,9	2,9	5,8	2,9	7,6	5,1	0,9	6,4	2,1	4,5	1,4	2,5	2,5	5,2	8,3	1,4	4,33
PROCENTUEL andel i 2017	4,9	1,9	1,2	3,6	1,8	4,2	2,6	7,1	2,2	6,1	5,8	1,7	5,3	1,4	4,2	0,7	2,5	1,8	7,1	6,6	1,2	3,87
PROCENTUEL andel i 2016	6,3	0,9	2,5	2,5	2,4	4,7	0,0	4,7	2,2	6,3	5,1	1,5	5,7	0,7	3,9	0,7	2,6	2,0	4,2	4,5	1,2	3,56
PROCENTUEL andel i 2015	6,6	1,7	2,7	2,8	1,2	4,7	2,3	3,4	2,8	5,1	5,0	1,4	4,3	1,4	3,2	1,4	3,2	3,2	3,9	2,6	2,8	3,46
PROCENTUEL andel i 2014	3,8	0,8	3,7	4,1	1,2	4,7	2,4	4,8	2,8	6,3	5,8	1,4	3,7	1,4	2,6	1,3	3,1	3,2	1,7	1,9	5,5	3,65
PROCENTUEL andel i 2013	4,0	2,9	2,1	3,5	1,1	4,9	1,9	5,5	2,3	4,8	5,2	2,6	2,1	3,8	2,9	1,2	4,5	4,2	1,7	3,3	2,7	3,53

Kendetegn for gruppen af segregerede elever

De primære diagnostiske problemstillinger omhandler autisme, svær ADHD, retardering, angst/skolevægring og adfærdsproblemer. VIVE, Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, udgav i marts 2022 en større [afrapportering vedr. behovet for specialundervisning](#). VIVE konstaterer, at andelen af elever, som visiteres til specialundervisning i specialklasser og specialskoler, er stigende, og der er elever i almenklasser, som efter lærernes vurdering ikke får den nødvendige støtte. Samtidig ser det ud til, at det pædagogiske personale i almenkolen mangler kompetencer, når det gælder elever med særlige undervisningsmæssige behov. VIVE peger på, at der i gruppen af segregerede elever er en overrepræsentation af drenge – de udgør samlet 3/4 af denne elevgruppe. Vi ser lige nu en stigning særligt i gruppen omkring autisme og skolevægring, samt for gruppen af mere komplekse problemstillinger som f.eks. dobbeltdiagnoser, fysisk og psykisk handicap, etc.

Forbyggende indsatser

I Hedensted har vi haft meget fokus på ikke kun at være undersøgende og afdækkende men også arbejdet aktivt på at blive understøttende omkring praktiske tiltag i klassen og i hjemmene for børn med lettere til moderate vanskeligheder. I de tilfælde hvor segregering har været nødvendigt, har skolerne ofte haft en langt række tiltag iværksat inden segregering kom på tale. Disse tiltag har f.eks. være ekstra støtte i klassen ved en hjælpelærer, nedsat skema, indsats fra handleteamet og/eller etablering af mellemform omkring eleven. Skolerne har også søgt sparring ved PPR og visitationsudvalget omkring dette.

Økonomiske konsekvenser

Størstedelen af kommunens skoler har flere udgifter end de får budgetteret til betaling for tilbud til segregerede elever. På trods af øgede budgetter i 2021 og 2022 til segregeret specialundervisning og friholdelse for besparelser i 2023 er budgetoverholdelse givet de aktuelle økonomiske rammer ikke muligt. Derfor er det også med handleplan for balance mellem almen og special understreget, at hver enkelt skole i skoleåret 2023-24 så vidt muligt skal frigøre ressourcer fra almenområdet, der kan målrettes finansiering af tilbud til elever, der er visiteret til segregerede specialundervisningstilbud.

Skolernes samlede betalingsforpligtigelse

Skolerne tildeles i 2023-24 samlet til betaling for segregerede elever 44,0 mio. kr. hvoraf der på forhånd er indeholdt 6,9 mio. kr. i sikkerhedsnet til de mest udfordrede skoler. Derudover er der til imødegåelse af budgetoverskridelser et sikkerhedsnet på yderligere 10,4 mio. kr. til fordeling ved årets afslutning.

Skolernes samlede segregeringsudgifter i 2023-24 er på 66,5 mio. kr.

Skolernes betalingsforpligtigelse giver dermed samlet set en underfinansiering på følgende:

Tildeling til skoleåret 2023-24	44.000.000 kr.
Sikkerhedsnet ved årets afslutning	10.300.000 kr.
<u>Udgift i alt</u>	<u>-66.500.000 kr.</u>
<u>Rest</u>	<u>-12.200.000 kr.</u>

Udfordrede skoler

Forudsat at der ikke kommer flere segregeringer i løbet af 2023-24 vil budgetoverskridelserne være på:

• Hedensted	-5.924.000 kr.
• Løsning	-5.217.000 kr.
• Stjernevej	-5.042.000 kr.
• Rask Mølle	-2.885.000 kr.
• Lindved	-1.075.000 kr.
• Ølsted	-929.000 kr.
• Korning	-689.000 kr.
• Ølholm	-673.000 kr.
• Tørring	-653.000 kr.
• Juelsminde	-567.000 kr.
• Glud	-484.000 kr.
• Skolen i Midten	-339.000 kr.
• Øster Snede	-271.000 kr.
• Rårup	-90.000 kr.
I alt	-24.838.000 kr.

Samlet summerer skoler med budgetoverskridelser op til -24,8 mio. kr. Skolerne har som tidligere nævnt et sikkerhedsnet, der dog kun udgør 10,4 mio., hvilket vil efterlade de udfordrede skoler med en **budgetoverskridelse på 14,5 mio. kr.**

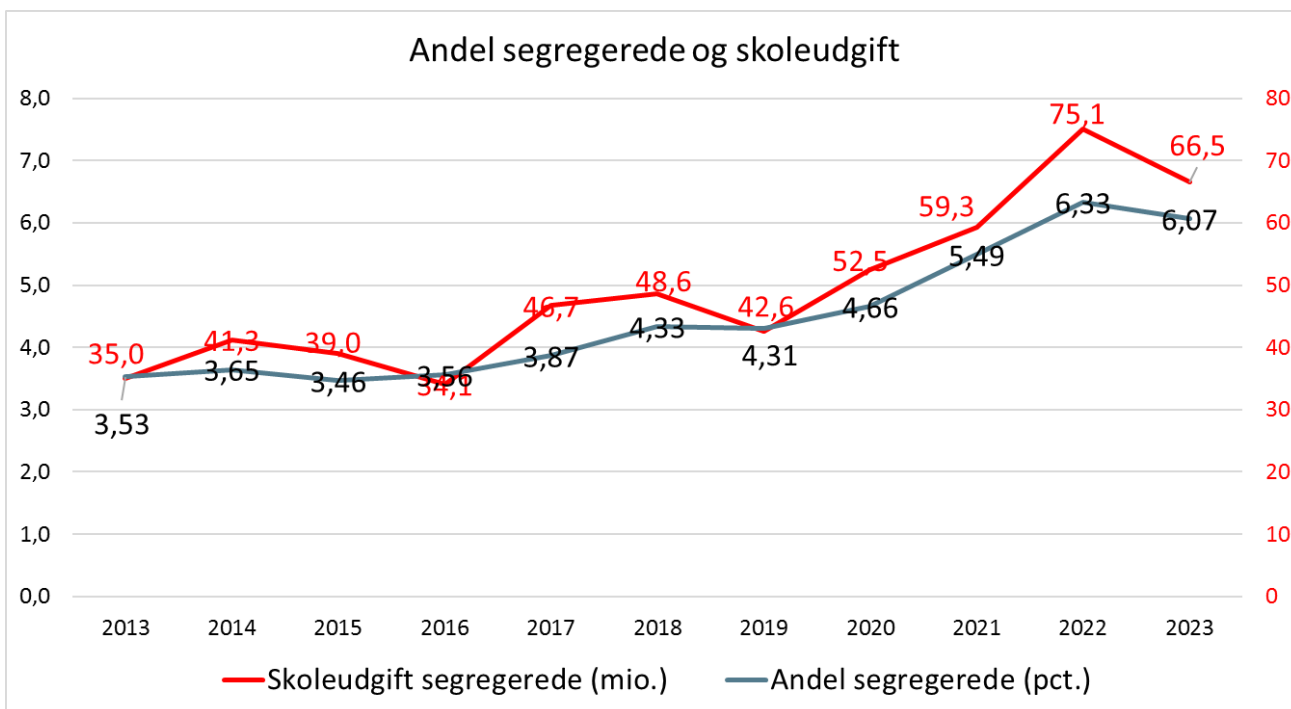
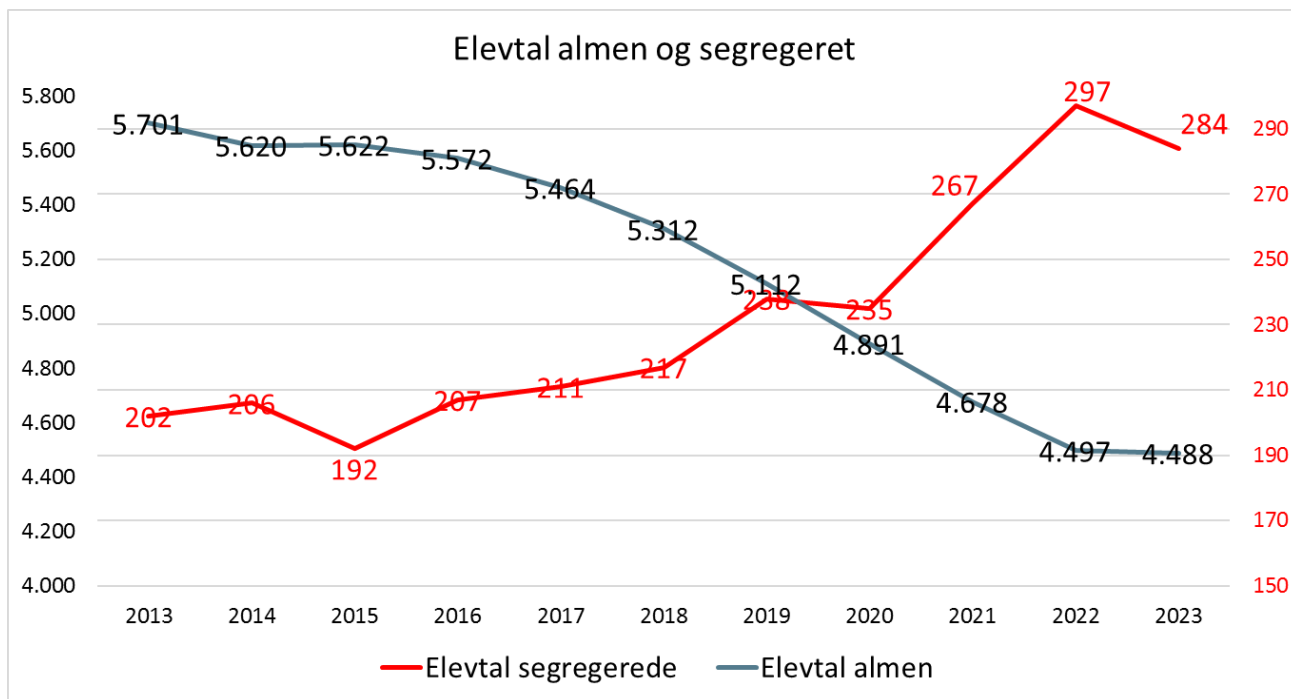
Segregeringsmønsteret dækker over en spredning, hvor enkelte skoler med få segregerede elever har et beskedent råderum, der på disse skoler bruges til at understøtte skolernes inklusionsbestrebelse. De fleste skoler er dermed i en situation, hvor der aktuelt og i de kommende år er udsigt til store budgetoverskridelser.

Centrale konti

Ud over skolernes betaling for segregerede elever afholdes udgift til betaling for elever i vidtgående specialundervisningstilbud, anbragte elever samt elever i 10. klasse af centrale midler i Læring. Udviklingen er her stabil og økonomien forventes at balancere.

De seneste års udvikling

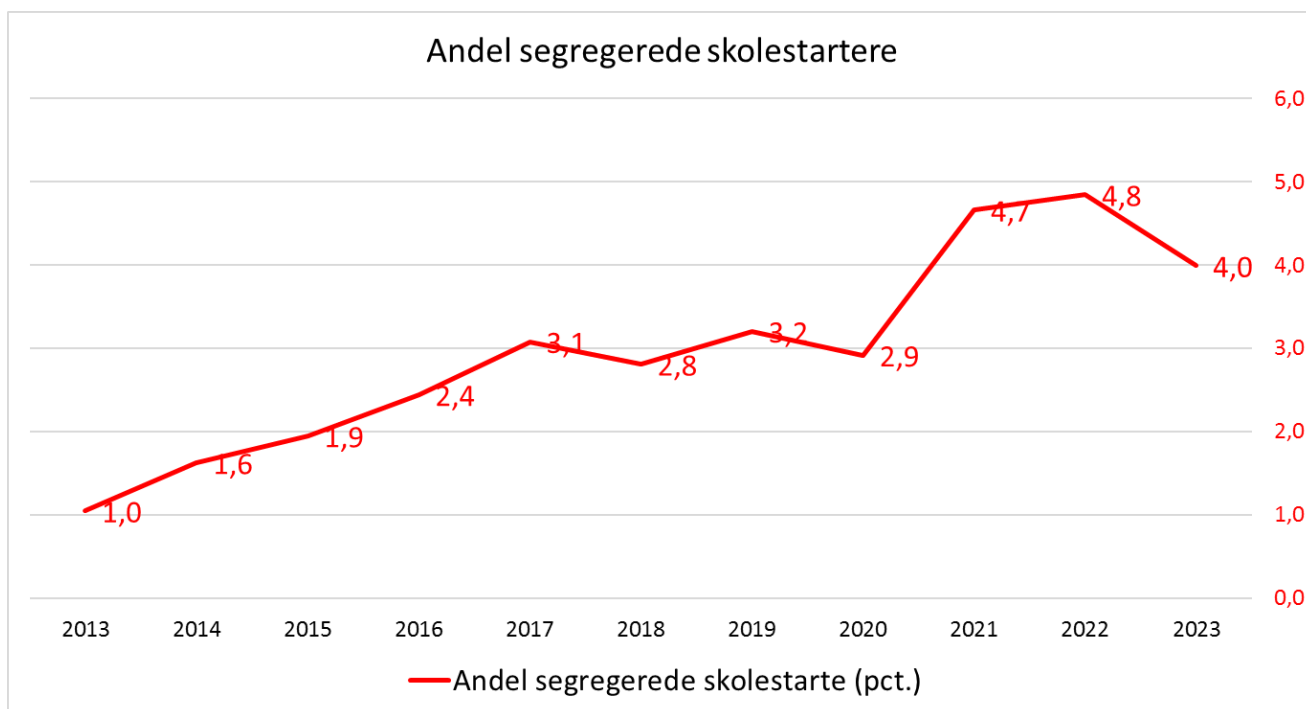
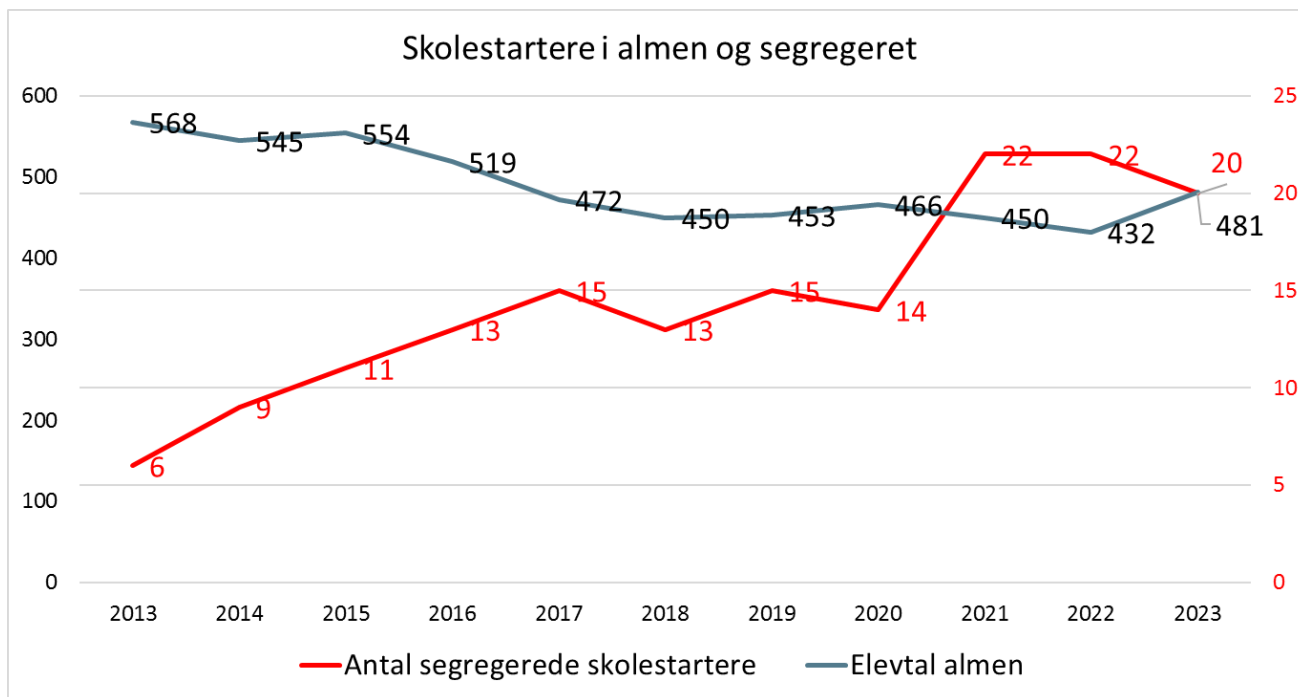
Elevtallet i specialklasserne er støt stigende på trods af at det samlede elevtal falder:

Bemærk: Fra 2023-24 er skoleudgift både reduceret som følge af færre elever og som følge af budgetreduktion på 4,5 mio. kr.

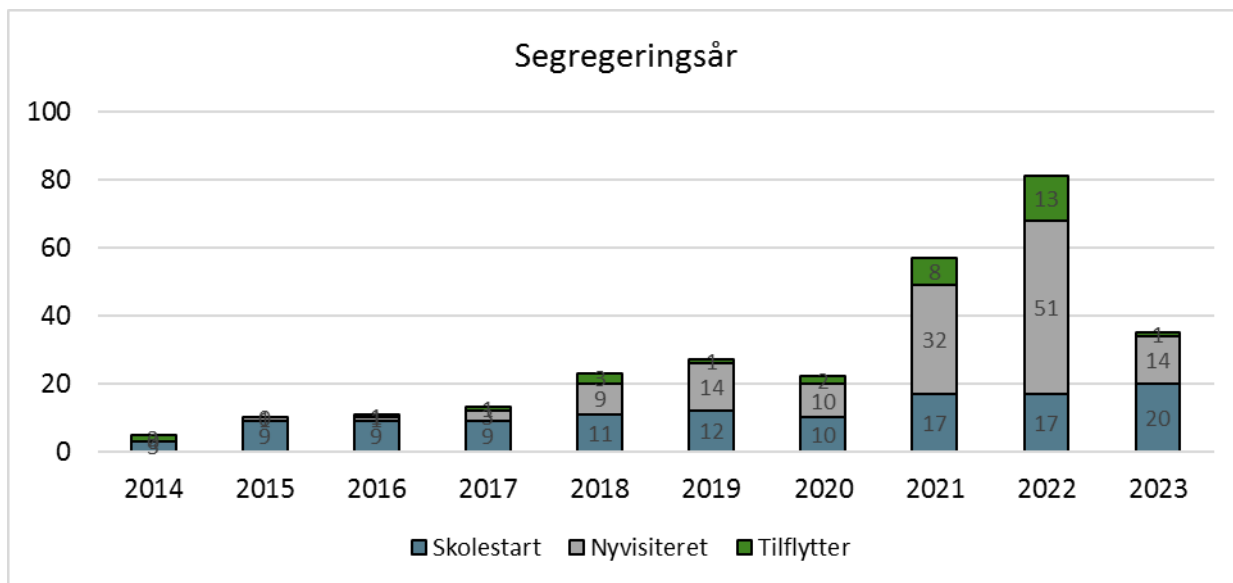
Skolestart

Et større antal og en større andel elever segregeres fra skolestart:

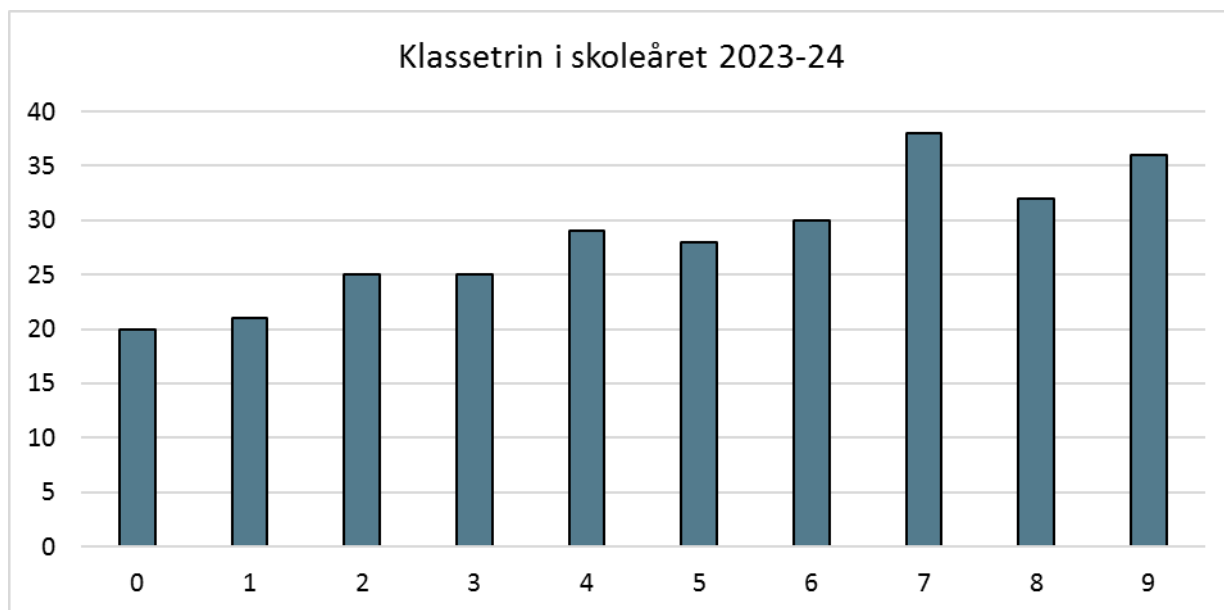

Segregeringsår og klassetrin

De segregerede elever er visiteret til segregeret specialundervisning i år:

De segregerede elever fordeler sig på følgende klassetrin:

HEDENSTED
KOMMUNE

Hedensted Rådhus
Niels Espes Vej 8
8722 Hedensted
T: 79 75 50 00

hedensted.dk